

1529

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 10 grudnia 2008 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie wzorów, noszenia umundurowania, odznak i oznak wojskowych oraz uzbrojenia przez żołnierzy

Na podstawie art. 67 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów, noszenia umundurowania, odznak i oznak wojskowych oraz uzbrojenia przez żołnierzy (Dz. U. z 2005 r. Nr 7, poz. 54, z 2006 r. Nr 140, poz. 996, z 2007 r. Nr 71, poz. 477 oraz z 2008 r. Nr 29, poz. 168) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 5 w ust. 1 w pkt 1 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„w Wojskach Lądowych i Wojskach Specjalnych:”;

2) w § 7:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) ubranie ochronne, bluza i spodnie polowe, furażerka polowa, rękawice polowe, koszulobluza polowa, kurtka polowa i oporządzenie — w barwach ochronnych, w kamuflażu „pantera””;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Furażerkę polową nosi się w Siłach Powietrznych do munduru polowego, a w lotnictwie Wojsk Lądowych również do kombinezonu pilota.”;

3) w § 8 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) kombinezon pilota — w kolorze zielonym, a w Marynarce Wojennej również w kolorze pomarańczowym.”;

4) w § 10 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w Wojskach Lądowych i Wojskach Specjalnych — w kolorze khaki lub khaki i białym;”;

5) w § 11:

a) w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) niebieskim — w jednostkach obrony wybrzeża i Centrum Szkolenia na Potrzeby Sił Pokojowych oraz w Dowództwie Pomorskiego Okręgu Wojskowego;”;

b) w ust. 3 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) szkarłatnym — jednostki Żandarmerii Wojskowej;”;

c) po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Żołnierze Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej pełniący służbę poza granicami państwa, wchodzący w skład: Polskich Kontyngentów Wojskowych, jednostek międzynarodowych Paktu Północnoatlantyckiego (NATO), misji pokojowych i Organizacji Narodów Zjednoczonych, a także żołnierze biorący udział w ćwiczeniach i innych przedsięwzięciach międzynarodowych — do ubioru polowego mogą nosić kapelusze polowe odpowiednio w kamuflażu „pustynnym” i „pantera” (zgodnie z wzorem ubioru).”;

6) w § 12:

a) w ust. 1 w pkt 1 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„na czapkach wojskowych garnizonowych i rogatywkach oraz kapeluszach (podhalańskich, huculskich i damskich):”;

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) na beretach i furażerkach — wykonane metodą termonadruku, na tkaninie w barwie beretów, furażerek i innych nakryć głowy, odpowiadający danemu rodzajowi wojsk;”;

7) w § 13 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W Wojskach Lądowych, Wojskach Specjalnych i Siłach Powietrznych na guzikach kurtek mundurów służbowych, płaszczy sukiennych oraz czapek garnizonowych (rogatywek) umieszcza się znak orła.”;

8) w § 14:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W okresie przejściowym dopuszcza się noszenie letnich ubiorów wyjściowych, polowych i ćwiczebnych.”;

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Zabrania się użytkowania przedmiotów zaopatrzenia mundurowego niezgodnie z ich przeznaczeniem, noszenia części umundurowania wojskowego w połączeniu z ubiorem cywilnym, noszenia przedmiotów zaopatrzenia mundurowego innych niż przewiduje zestaw dotyczący danego ubioru wojskowego.”;

9) § 21 otrzymuje brzmienie:

„§ 21. Dowódca, szef, komendant, dyrektor jednostki organizacyjnej ustala ubiór żołnierzy na określonej okoliczność, w tym pełnienie służb dyżurnych, według odpowiednich ze-

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 277, poz. 2742, z 2005 r. Nr 180, poz. 1496, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 107, poz. 732 i Nr 176, poz. 1242 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 180, poz. 1109, Nr 206, poz. 1288, Nr 208, poz. 1308 i Nr 223, poz. 1458.

stawów ubiorczych oraz ponosi odpowiedzialność za przestrzeganie przepisów ubiorczych i dyscypliny ubiorczej w jednostce organizacyjnej.”;

10) § 24 otrzymuje brzmienie:

„§ 24. Służbę dyżurną pełni się w ubiorze wyjściowym, polowym, ćwiczebnym lub specjalnym, z zastrzeżeniem § 21, którego skład zależy od pory roku.”;

11) tytuł rozdziału 4 otrzymuje brzmienie:

„Sposób noszenia umundurowania i wyekwipowania”;

12) w § 30:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Czapkę garnizonową i rogatywkę oraz kapelusz damski, a w Marynarce Wojennej czapkę garnizonową marynarską (kapelusz) — nakłada się prosto na całej szerokości czoła, przy czym jej dolna krawędź powinna znajdować się na wysokości 30 mm nad linią brwi. W czasie wietrznej pogody czapkę garnizonową marynarską zabezpiecza się przed zerwaniem z głowy przez założenie pod brodę gumki podtrzymującej. Rozmiar czapki powinien odpowiadać obwodowi głowy.”;

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Furażerkę nosi się lekko przechyloną w kierunku prawego ucha. Przy wystąpieniach bez nakrycia głowy furażerkę nosi się pod lewym naramiennikiem, godłem skierowanym do przodu i oznaką stopnia wojskowego skierowaną do dołu. Furażerkę wojsk lotniczych (marynarki wojennej) nosi się w Siłach Powietrznych i lotnictwie Marynarki Wojennej do ubioru wyjściowego i kombinezonu pilota. Furażerkę polową nosi się w Siłach Powietrznych tylko do ubioru polowego, a w lotnictwie Wojsk Lądowych również do kombinezonu pilota.”;

c) uchyla się ust. 12 i 13,

d) ust. 15 otrzymuje brzmienie:

„15. Spodnie:

1) polowe i polowe letnie nosi się wpuszczone w cholewki trzewików (butów specjalnych), powinny one układać się luźno i lekko opadać na ich górną krawędź. Żołnierze Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej pełniący służbę poza granicami kraju, wchodzący w skład: Polskich Kontyngentów Wojskowych, jednostek międzynarodowych Paktu Północnoatlantyckiego (NATO), misji pokojowych i Organizacji Narodów Zjednoczonych, a także żołnierze biorący udział w ćwiczeniach i innych przedsięwzięciach międzynarodowych mogą nosić spodnie polowe letnie i w kamuflażu pustynnym wyłożone na cholewki trzewików (butów specjalnych) — w zależności od potrzeb;

2) ubrania ochronnego nosi się w składzie ubioru polowego tylko w zestawie z kurtką ubrania ochronnego; spodnie ubrania ochronnego nosi się z nogawkami spodni opuszczonymi na cholewki trzewików (butów specjalnych);

3) ocieplacza ćwiczebnego nosi się jako ocieplenie pod spodnie ubrania ochronnego, polowego, ćwiczebnego, specjalnego i roboczego.”;

e) ust. 20 otrzymuje brzmienie:

„20. Apaszkę, barwy jednolitej, mogą nosić pododdziały reprezentacyjne (honorowe) do ubioru polowego, w kolorze odpowiadającym ustalonej dla danego pododdziału barwie beretu lub otoku od czapki rogatywki ustalonego dla poszczególnych rodzajów wojsk — podczas udziału w uroczystościach. W Siłach Powietrznych pododdziały honorowe noszą apaszkę koloru stalowego.”;

f) w ust. 21 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) szalik pod kurtkę ubrania ochronnego, kurtkę zimową nieprzemakalną, polową i do półplaszcza marynarskiego.”;

g) ust. 23 otrzymuje brzmienie:

„23. Torbę polową nosi się przewieszoną przez prawe ramię. Górna krawędź torby powinna znajdować się na wysokości linii pasa. W razie jednoczesnego noszenia torby polowej i maski przeciwgazowej, torbę polową nosi się przewieszoną przez lewe ramię, a maskę przez prawe ramię.”;

h) ust. 25 i 26 otrzymują brzmienie:

„25. Ubiór czołgisty nosi się bez pasa, z oznakami stopni. Nogawki spodni opuszcza się na cholewki trzewików (butów specjalnych). Zabrania się użytkowania mundurów polowych pod ubiorem czołgisty.

26. Buty filcowo-gumowe:

1) nosi się do ubiorów polowych, roboczych i specjalnych;

2) mogą nosić wartownicy na posterunkach zewnętrznych oraz żołnierze, którym przysługują one z tytułu wykonywanych prac (pełnionych funkcji). Ponadto mogą je nosić wszyscy żołnierze na ćwiczeniach w polu.”;

i) ust. 32 otrzymuje brzmienie:

„32. Kurtkę ubrania ochronnego, kurtkę ubrania ochronnego marynarki wojennej i bluzę ocieplacza ćwiczebnego:

1) nosi się w składzie ubiorów polowych (ćwiczebnych);

2) ocieplacz pod kurtkę ubrania ochronnego można użytkować samodzielnie bez kurtki, a bluzę ocieplacza ćwiczebnego bez bluzy polowej podczas wykonywania zadań związanych z obsługiwaniem uzbrojenia i sprzętu wojskowego (UiSW)

oraz w czasie pełnienia służby poza granicami państwa w składzie: Polskich Kontyngentów Wojskowych, jednostek międzynarodowych Paktu Północnoatlantyckiego (NATO), misji pokojowych i Organizacji Narodów Zjednoczonych, a także biorąc udział w ćwiczeniach i innych przedsięwzięciach międzynarodowych. Na terenie jednostek wojskowych, sztabów itp. samodzielnie ocieplacza pod kurtkę ubrania ochronnego lub bluzy ocieplacza ćwiczebnego nie nosi się.”;

13) w § 32:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Oznaki stopni wojskowych nosi się na:

1) nakryciach głowy — z wyjątkiem czapek futrzanych (w Marynarce Wojennej również: czapek marynarskich, czapek ćwiczebnych), czapek zimowych (z dzianiny), kapeluszy polowych, beretów marynarskich, beretów noszonych w składzie ubiorów roboczych i specjalnych, czapek do ubioru technika lotniczego oraz hełmofonów i hełmów, z tym że:

a) na beretach — naszywane taśmą dystynkcyjną lub wykonane techniką termnadruku,

b) na otokach czapek garnizonowych, rogatywek i kapeluszy damskich — naszywane taśmą dystynkcyjną lub haftowane bajorkiem, z wyjątkiem Marynarki Wojennej,

c) na pasku skórzanym czapek garnizonowych i kapeluszy damskich Marynarki Wojennej — haftowane bajorkiem,

d) na furażerkach — wykonane techniką termnadruku;

2) pozostałych ubiorach — bluzach, koszulach, koszulkach specjalnych — letnich, kombinezonach, kurtkach i płaszczach:

a) w Wojskach Lądowych, Wojskach Specjalnych i Siłach Powietrznych:

— na naramiennikach do płaszczy sukiennych i kurtek mundurów naszywane taśmą dystynkcyjną o szerokości 8 mm, oraz bluz i kurtek polowych, koszulo-bluz polowych, koszulek specjalnych letnich, kurtek czotgisty, swetrach — w postaci pochewek z oznakami stopni wykonane metodą haftu komputerowego,

— na wysokości lewej piersi kurтки zimowej nieprzemakalnej, kombinezonu pilota, bluzy technika lotniczego, kurтки skórzanej pilota — oznakę stopnia wojskowego wykonaną metodą haftu komputerowego barwy matowosrebrnej, a kurтки i podpinkę ubrania ochronnego, bluzy ocieplacza ćwiczebnego — barwy

czarnej, na podkładce sukiennej w kolorze tkaniny zasadniczej, umieszczonej na taśmie samoszczepnej,

b) w Marynarce Wojennej:

— na podkładkach kurtek wyjściowych, kurtek zimowych nieprzemakalnych, kurtek wiatrówek, kurtek i podpince ubrania ochronnego oraz bluzy ocieplacza ćwiczebnego (umieszczone centralnie na środku podkładki), swetrów oficerskich (umieszczone krawędzią na wysokości górnej krawędzi podkładki) — haftowane haftem komputerowym, oraz kombinezonów pilota (umieszczone centralnie na środku podkładki) — tłoczone z tworzywa sztucznego,

— bezpośrednio na bluzach i koszulkach ćwiczebnych, bluzach ubrania technika lotniczego, kurtkę i podpince ubrania ochronnego marynarki wojennej, nad górną kieszenią, symetrycznie do jej krawędzi bocznych — tłoczone z tworzywa sztucznego,

— na lewym rękawie bluzy wyjściowej i półpłaszczka marynarskiego — tłoczone z tworzywa, na podkładce sukiennej.

2. Oznaki stopni wojskowych w Wojskach Lądowych, Wojskach Specjalnych i Siłach Powietrznych w składzie ubiorów polowych i specjalnych — są w kolorze czarnym, w umundurowaniu polowym w kamuflażu pustynnym — barwy piaskowej, w Marynarce Wojennej — barwy złocistej, a w składzie ubiorów specjalnych w Siłach Powietrznych — barwy matowosrebrzystej.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W Wojskach Lądowych, Wojskach Specjalnych oraz Siłach Powietrznych oznaki stopni wojskowych nosi się:

1) na taśmie otokowej czapki garnizonowej lub rogatywki — umieszczone w linii równoległej do krawędzi taśmy, wykonane z taśmy dystynkcyjnej;

2) na beretach, furażerkach i kapeluszach umieszczone pod kątem 45° w stosunku do dolnej krawędzi beretu (furażerki) oraz w stosunku do zagięcia ronda kapelusza — wykonane metodą termnadruku (na kapeluszach haftowane bajorkiem);

3) na naramiennikach płaszczy i kurtek mundurowych — wykonane z jednolitej taśmy o szerokości 8 mm;

4) na lewym przodzie kurтки zimowej nieprzemakalnej na wysokości piersi, oznakę stopnia wykonaną metodą haftu komputerowego — na podkładce sukiennej umieszczonej na taśmie samoszczepnej.”,

- c) w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) na lewym przodzie:
    - a) na podkładkach kurtek wyjściowych, kurtek zimowych nieprzemakalnych, kurtek wiatrówek, kurtce i podpince ubrania ochronnego oraz bluzie ocieplacza ćwiczebnego (umieszczone centralnie na środku podkładki), swetrów oficerskich (umieszczone krawędzią na wysokości górnej krawędzi podkładki) — haftowane haftem komputerowym, oraz kombinezonów pilota (umieszczone centralnie na środku podkładki) — tłoczone z tworzywa sztucznego,
    - b) bezpośrednio na bluzach i koszulach ćwiczebnych, bluzach ubrania technika lotniczego, kurtce i podpince ubrania ochronnego marynarki wojennej, nad górną kieszenią, symetrycznie do jej krawędzi bocznych — tłoczone z tworzywa sztucznego;”;
- 14) w § 35 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) w postaci naszywki z flagą Rzeczypospolitej Polskiej — noszą żołnierze Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej na obu rękawach bluzy, kurtki, koszulo-bluzy polowej (bluzy, koszuli ćwiczebnej marynarki wojennej), kombinezonu pilota, kurtki ubrania ochronnego i ocieplacza pod kurtkę ubrania ochronnego, bluzy ocieplacza ćwiczebnego, 30 mm poniżej wszycia rękawów, a koszulki specjalnej letniej — 22 mm powyżej dolnego brzegu rękawów; oznaka ma wymiary 30 mm (wysokość) x 48 mm (podstawa); w czasie działań bojowych oznakę można odpinać.”;
- 15) w § 36 ust. 8 otrzymuje brzmienie:
- „8. Na kurtkach ochronnych i podpinkach do kurtek ochronnych i bluzach ocieplaczy ćwiczebnych oznak rozpoznawczych nie umieszcza się.”;
- 16) w § 38 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) z grupą krwi — noszą żołnierze Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej pełniący służbę poza granicami państwa, wchodzący w skład: Polskich Kontyngentów Wojskowych, jednostek międzynarodowych Paktu Północnoatlantyckiego (NATO), misji pokojowych i Organizacji Narodów Zjednoczonych, a także żołnierze biorący udział w ćwiczeniach i innych przedsięwzięciach międzynarodowych — na prawym rękawie ubiorów polowych, ćwiczebnych i specjalnych (z wyjątkiem kurtki ubrania ochronnego) bezpośrednio pod oznaką przynależności państwowej; oznaka ma wymiary 25 mm (wysokość) i 100 mm (szerokość);”;
- 17) § 39 otrzymuje brzmienie:
- „§ 39. Żołnierz pełniący służbę dyżurną nosi umundurowanie określone przez przełożonych, z białą-czerwoną plaketką (o wymiarach 55 x 90 mm) z napisem „SŁUŻBA DYŻURNA”, przypiętą do klapy pośrodku lewej górnej kieszeni kurtki wyjściowej (na kurtce mundurowej Marynarki Wojennej do lewej klapy w linii prostej nad lewym górnym guzikiem), koszulo-bluzy oraz bluzy i kurtki polowej, koszulo-bluzy polowej (koszuli ćwiczebnej). Na kurtce zimowej nieprzemakalnej, kurtce ubrania ochronnego i bluzie ćwiczebnej marynarskiej bezpośrednio pod oznaką stopnia wojskowego.”;
- 18) w § 42 ust. 5 otrzymuje brzmienie:
- „5. W Wojskach Lądowych, Wojskach Specjalnych i Siłach Powietrznych nad lewą górną kieszenią bluzy nosi się odznakę instruktora spadochronowego lub skoczka spadochronowego na wysokości 55 mm powyżej klapy, lekko pochyloną w stronę lewego rękawa, pomiędzy środkiem klapy a zewnętrznym brzegiem klapy. Odległość liczona jest do dolnej krawędzi odznaki.”;
- 19) w § 46 w ust. 1 w pkt 1 lit. b otrzymuje brzmienie:
- „b) na pasie udowym, na prawym udzie,”;
- 20) § 48 otrzymuje brzmienie:
- „§ 48. Dotychczas użytkowane części munduru wojskowego oraz oznaki wojskowe wzorów odmiennych od określonych w rozporządzeniu mogą być noszone do dnia 1 kwietnia 2012 r.”;
- 21) załącznik nr 1 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego rozporządzenia;
- 22) w załączniku nr 2 do rozporządzenia ZESTAW NR 6 i ZESTAW NR 7 otrzymują brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego rozporządzenia;
- 23) załączniki nr 4—6 do rozporządzenia otrzymują brzmienie określone odpowiednio w załącznikach nr 3—5 do niniejszego rozporządzenia.
- § 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *B. Klich*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej
z dnia 10 grudnia 2008 r. (poz. 1529)

Załącznik nr 1

UBIORY WYJŚCIOWE

ZESTAW

dla żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i nadterminowej zasadniczej służby wojskowej Marynarki Wojennej

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru		Uwagi
		w zimie	w lecie	
1	2	3	4	5
1	Czapka garnizonowa marynarska wzór 97 z pokrowcem koloru białego	x	x	w zimie czapka futrzana Marynarki Wojennej
2	Bluza munduru wyjściowego marynarza	x	-	dopuszcza się noszenie w okresie letnim
3	Bluza munduru wyjściowego letniego marynarza	-	x	
4	Spodnie munduru wyjściowego marynarza	x	x	
5	Półplaszcz marynarski	x	-	
6	Kołnierz marynarski	x	x	
7	Krawat marynarski	x	x	
8	Sznurek do wiązania krawata	x	x	
9	Szalokominiarka koloru czarnego	x	-	
10	Rękawiczki żołnierskie koloru czarnego	x	-	
11	Koszulka marynarska	x	x	
12	Skarpety letnie koloru czarnego	-	x	
13	Skarpety zimowe koloru czarnego	x	-	
14	Pasek do spodni Marynarki Wojennej	x	x	
15	Półbuty koloru czarnego	x	x	

Załącznik nr 2

ZESTAW NR 6

dla żołnierzy kompanii honorowych oraz pocztów sztandarowych i flagowych: Żandarmerii Wojskowej, korpusu, związku taktycznego, brygady desantowo-szturmowej oraz szkół i uczelni wojskowych (z wyjątkiem Marynarki Wojennej)

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru		Uwagi
		w zimie	w lecie	
1	2	3	4	5
1	Beret (w Siłach Powietrznych i lotnictwie Wojsk Lądowych furazerka polowa)	x	x	w zimie można nosić czapkę futrzaną
2	Bluza polowa	x	x	
3	Spodnie polowe	x	x	
4	Kurtka polowa	x	-	lub kurtka ubrania ochronnego z ocieplaczem
5	Apaszka	x	x	
6	Rękawiczki wyjściowe koloru czarnego	x	x	
7	Szalokominiarka	x	-	
8	Koszulka z długimi rękawami	x	-	
9	Koszulka z krótkimi rękawami	-	x	
10	Skarpetki zimowe koloru czarnego	x	x	
11	Trzewiki z gwoździami ochronnymi	x	x	
12	Pas żołnierski	x	x	

ZESTAW NR 7

dla żołnierzy Żandarmerii Wojskowej podczas wykonywania służby patrolowej i konwojowej

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru			Uwagi
		w zimie	w lecie		
1	2	3	4	5	6
1	Beret koloru szkarłatnego	x	x	x	w zimie można nosić czapkę futrzaną lub zimową
2	Kurtka polowa z podpinką	x	x	-	lub ubranie ochronne z ocieplaczem (latem można użytkować bez podpinki lub ocieplacza, szalokominiarki i rękawiczek)
3	Bluza polowa	x	x	-	lub polowa letnia
4	Spodnie polowe	x	x	x	lub polowe letnie; spodnie ubrania ochronnego tylko w zestawie z kurtką ubrania ochronnego
5	Koszulko-bluza polowa	-	-	x	
6	Szalokominiarka	x	-	-	
7	Rękawiczki żołnierskie koloru czarnego	x	-	-	lub rękawice taktyczne, ćwiczebne lub zimowe 5-palcowe
8	Skarpetki zimowe koloru czarnego	x	x	x	
9	Trzewiki	x	x	x	lub buty specjalne
10	Pas oficerski koloru białego	x	x	x	
11	Torba żandarmerii	x	x	x	tylko dowódca patrolu
12	Kamizelka odblaskowa koloru żółtego z napisem „Żandarmeria Wojskowa”	x	x	x	tylko podczas służby patrolowej

Uwagi:

1. Oporządzenie skórzane w kolorze białym.
2. W miejsce beretu można nosić hełm.

UBIORY POLOWE

ZESTAW

dla żołnierzy Wojsk Lądowych, Wojsk Specjalnych i Sił Powietrznych oraz jednostek brzegowych Marynarki Wojennej

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru			Uwagi
		w zimie	w lecie		
1	2	3	4	5	6
1	Beret (w Siłach Powietrznych i jednostkach aeromobilnych Wojsk Lądowych – furażerka polowa)	x	x	x	w zimie w niesprzyjających warunkach atmosferycznych można nosić czapkę futrzaną lub zimową
2	Bluza i spodnie dresów	x	-	-	lub ocieplacz ćwiczebny, dopuszcza się noszenie w okresie letnim
3	Kurtka polowa z podpinką	x	x	-	lub ubranie ochronne z ocieplaczem, w okresie letnim oraz przejściowym w sprzyjających warunkach atmosferycznych bez podpinki (ocieplacza), szalokominiarki i rękawic
4	Bluza polowa	x	x	-	lub polowa letnia
5	Spodnie polowe	x	x	x	lub polowe letnie; spodnie ubrania ochronnego tylko w zestawie z kurtką ubrania ochronnego
6	Koszulko-bluza polowa	-	-	x	
7	Szalokominiarka	x	-	-	
8	Rękawice polowe	x	-	-	lub rękawice taktyczne, ćwiczebne lub zimowe 5-palcowe
9	Koszulka z długimi rękawami	x	-	-	
10	Koszulka z krótkimi rękawami	-	x	x	
11	Skarpetki zimowe koloru czarnego	x	x	x	
12	Trzewiki	x	x	x	lub buty specjalne
13	Pas żołnierski	x	x	x	

Uwagi:

1. Bluzę polową można użytkować z podwiniętymi rękawami.
2. W czasie ćwiczeń i działań bojowych beret (czapkę, furażerkę) można zastąpić hełmem bojowym (w zimie z szalokominiarką lub kominiarką).
3. Podczas wystąpień poza jednostką na urloпах i przepustkach, żołnierze w czynnej służbie wojskowej Wojsk Lądowych, Wojsk Specjalnych oraz Sił Powietrznych noszą rękawiczki żołnierskie koloru czarnego.
4. W Marynarce Wojennej bluzę polową lub koszulko-bluzę polową nosi się z koszulką z krótkimi (długimi) rękawami i lamówką.

UBIORY SPECJALNE

ZESTAW NR 1

dla żołnierzy Wojsk Lądowych, Wojsk Specjalnych i Sił Powietrznych oraz jednostek brzegowych Marynarki Wojennej

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru		Uwagi
		w zimie	w lecie	
1	2	3	4	5
1	Beret	x	x	w zimie w niesprzyjających warunkach atmosferycznych można nosić czapkę futrzaną lub zimową
2	Kurtka czołgisty	-	x	
3	Spodnie czołgisty	-	x	
4	Kurtka zimowa czołgisty z podpinką	x	-	
5	Spodnie zimowe czołgisty z podpinką	x	-	
6	Sweter golf	x	x	tylko załogi czołgów oraz pojazdów pancernych i opancerzonych
7	Trzewiki	x	x	w zimie można użytkować buty filcowo-gumowe
8	Pas żołnierski	x	x	
9	Rękawice 5-palcowe ortalionowe	x	x	lub zimowe 5-palcowe
10	Szalokominiarka	x	-	

Uwagi:

1. W Wojskach Lądowych, Wojskach Specjalnych i Siłach Powietrznych nosi się beret koloru czarnego, w Marynarce Wojennej beret marynarski.
2. W trudnych warunkach terenowych i atmosferycznych ukompletowanie zestawu może być uzupełnione o buty filcowo-gumowe i rękawice robocze.

ZESTAW NR 2

dla żołnierzy Wojsk Lądowych, Wojsk Specjalnych i Sił Powietrznych oraz Marynarki Wojennej

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru		Uwagi
		w zimie	w lecie	
1	2	3	4	5
1	Czapka technika lotniczego	x	x	w zimie w niesprzyjających warunkach atmosferycznych można nosić czapkę futrzaną lub zimową
2	Ubranie technika lotniczego	x	x	
3	Kurtka zimowa nieprzemakalna	x	x	w zimie z podpinką
4	Spodnie zimowe nieprzemakalne	x	x	w zimie z podpinką
5	Bielizna zimowa pilota	x	-	
6	Rękawiczki	x	x	
7	Trzewiki robocze	x	x	

Uwaga:

W trudnych warunkach terenowych i atmosferycznych uzupełnienie zestawu może być uzupełnione o szalokominiarkę i buty filcowo-gumowe.

UBIORY ROBOCZE

ZESTAW

dla żołnierzy Wojsk Lądowych, Wojsk Specjalnych i Sił Powietrznych oraz Marynarki Wojennej

Lp.	Nazwa przedmiotu	Zestawy ubioru		Uwagi
		w zimie	w lecie	
1	2	3	4	5
1	Beret roboczy	x	x	w zimie w niesprzyjających warunkach atmosferycznych można nosić czapkę futrzaną lub zimową
2	Bluza robocza	-	x	
3	Spodnie robocze	-	x	
4	Bluza i spodnie dresów	x	-	lub ocieplacz ćwiczebny
5	Kurtka robocza z podpinką	x	-	
6	Spodnie robocze z podpinką	x	-	
7	Rękawice robocze	x	x	
8	Trzewiki	x	x	w zimie w niesprzyjających warunkach atmosferycznych można nosić buty filcowo-gumowe

Uwaga:

Na terenie jednostki wojskowej lub w pomieszczeniach zamkniętych zasadnicze uzupełnienie ubiorów może być uzupełniane, w zależności od charakteru prowadzonych prac, o fartuch drelichowy lub inne dodatkowe przedmioty ochrony osobistej.